

Εμείς οι Πειραιώτες

Της Κατίνας Παξινοú

Εμείς οι Πειραιώτες, όσο και ν' αλλάξουμε τόπο και κατοικία, όσο και να ξενιτευτούμε, έχουμε πάντα ένα επίμονο, αλλά αγαθό τοπικιστικό αίσθημα, που κρατάει τις παιδικές αναμνήσεις μας έντονες και ακέραιες.

Και όχι μόνον τις παιδικές αναμνήσεις παρά και μία δικαιολογημένη και ζωηρή πάντα υπερηφάνεια για την πρόοδο και την δραστηριότητα του μεγάλου Επινείου στις ποικίλες του επιδόσεις, είτε εμπορικές, ναυτιλιακές και βιομηχανικές, είτε καλλιτεχνικές.

Κάθε φορά, που μου δόθηκε η ευκαιρία να παίξω στον Πειραιά, μία συγκίνηση αλλιώτικη, μία ανυπόμονη τρυφερότητα, μία λαχτάρα και μία τρεμάμενη νοσταλγία με φέρνει στη σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου, που αντικρίζει το πατρικό μας σπίτι, αλλοίμονο σε ξένα χέρια τώρα στην οδό Γεωργίου Α'.

Σαν παιδί έβλεπα αυτό το θέατρο πρωί, μεσημέρι, βράδυ σαν ένα καλό γείτονα, έναν αρχοντικό Πειραιώτη φιλοπρόοδο σαν τον πατέρα μου ή σαν ένα πολύπειρο φαροφύλακα να μου μειδιά προστατευτικά, φιλόφρονα, μα και κάπως ανήσυχα για το ανύποπτο λες τότε μέλλον που μου επεφύλασσε αυτές τις περιπετειώδεις μακροτάξιδες περιπλανήσεις σε ηλιόφωτες μέρες και σ' αστροφεγγιές και σιφούνια στα πέλαγα του τρομερού κι ευλογημένου επαγγέλματος.

Ο Πειραιάς μου μένει αλησμόνητος και τώρα σπάνια τον βλέπω, σαν κάποτε μπαρκάρω ή ξεμπαρκάρω για τα ξένα ή απ' τα ξένα στο λιμάνι του, σαν να γυρίζω τιμωρημένη απ' το σχολείο σ' αγαπημένο σπίτι, με λυμένη την κατσαρή πλεξούδα και την τσάντα ξεκλειδωτή και χαίνουσα και με πάντα χαμένο ένα μολύβι, μία πλάκα σπασμένη, ή τώρα πια μία βαλίτσα, ένα παλτό και ένα-δυό χρόνια ζωής που πάνε, φεύγουν και περνούν.

Σαν ξεμακραίνω για καιρό απ' την Ελλάδα, η μνήμη του λιμανιού, του παλιού, όπως ήταν στα παιδικά μου, μ' ακολουθεί έτσι ανάλλαχτα, γαλήνια και γλυκύτατα πειθαρχημένη σαν θαλασσογραφία του Βολανάκη ή σαν ένας βουρκωμένος σίχος του Πορφύρα, του Νιρβάνα ένα χαρούμενο γεμάτο σκώμμα και ποίηση χρονογράφημα ή ένα «κόκκινο πουκάμισο» του Σπύρου Μελά.

Με τον αξεχαστό μας Αιμίλιο Βεάκη, Πειραιώτη κι αυτόν γέννημα θρέμμα, καμαρώναμε θυμάμαι – για το μικρό μα πλούσιο αυτό πάνθεο των Πειραιωτών διάσημων καλλιτεχνών, ποιητών και λογογράφων κι έτσι λες κι εμείς από φιλότιμο μην υστερήσουμε βάλαμε τα δυνατά μας, μεγάλος ηθοποιός αυτός αρχάρια σχεδόν εγώ, πολιορκώντας τη φήμη από το αδύνατο ακόμα τότε οχυρό του Θεάτρου.

Ο Σπύρος Μελάς στάθηκε πολλές φορές σύντροφος και συμπολεμιστής στο οχυρό αυτό. Έγραψε έργα θεατρικά που άφησαν εποχή και τόνωσαν την πρωτοβουλία και την δημιουργικότητα των νεότερων θεατρικών συγγραφέων και συγκίνησαν το κοινό. Η ποικίλη δράση του στο Ελληνικό Θέατρο, παράπλευρα με τη λογοτεχνική του αξία τον τοποθετούν στην κορυφή των διαλεκτών Πειραιωτών του πνεύματος.

Τώρα πια τον Πειραιά τον βλέπουμε αργά και που. Κι όμως ο Πειραιάς, όσο κι αν άλλαξε παραμένει αυτό που ήταν για μας πάντα. Το λύκνον και ο παλαιός φίλος.

*Λεύκωμα Πειραιώς 1958
Διονύσης Πανίτσας*

